

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมมนุษย์เป็นสังคมที่ต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ย่อมต้องอาศัยการศึกษามาเป็นกลไกในการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” โดยเห็นว่า คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ (แผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8, 2540-2544) เนื่องจากการศึกษาเป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การมีความรู้ความเข้าใจและสามารถในการแก้ปัญหา การเรียนรู้ของมนุษย์จึงจำเป็นต้องอาศัยการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น สิ่งที่สำคัญที่ทำให้การสอนไม่น่าเบื่อหน่าย ผู้สอนต้องพัฒนาการสอนของตนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพจึงจะทำให้การสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาที่เกี่ยวกับผลผลิตทางการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งในเรื่องของคุณภาพและปริมาณ การแก้ปัญหาทางการศึกษาเหล่านี้ เทคโนโลยีและสื่อสารทางการศึกษามีส่วนช่วยอย่างมาก เพราะเทคโนโลยีเป็นตัวกลางที่สำคัญที่นำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษา (สมหญิง เจริญจิตรกรรม, 2536 : 70)

แผนพัฒนาศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เป็นแผนที่มุ่งพัฒนาศึกษาให้เป็นการสร้างรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน และได้กำหนดแผนงานหลักเพื่อการพัฒนาศึกษาไว้ 9 แผนงาน การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ได้ถูกกำหนดไว้ในแผนงานหลักที่ 2 ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งสร้างกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีหลากหลายและเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ สังคมข่าวสารข้อมูลมีความรู้ใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาและความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ตลอดเวลา รู้จักใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ สุนน อมรวิวัฒน์ (2540 : 1) กล่าวว่า จากอดีตจนถึงปัจจุบัน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคนให้มีลักษณะ “มองไกล คิดไกล ใฝ่รู้” เนื่องจากการศึกษาในชั้นเรียนได้ล้อมกรอบตัวเองออกจากชุมชนและสังคม วิธีการเรียนการสอนยังมุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา มากกว่าการเรียนรู้จากสภาพที่เป็นจริงและไม่เน้นกระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านการคิด วิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังขาดการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมและสภาพแวดล้อม

ลอม ซึ่ง ยูเนสโก (UNESCO, 1985 : 20-31) ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องนี้จึงได้ทำการศึกษาโดยแบ่งประเภทของสิ่งแวดล้อมออกเป็น 2 ประเภท คือ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural Environment) และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made or Socio-Cultural Environment) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เศรษฐศาสตร์ การเมือง และศิลปกรรม วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นวิชาที่ศึกษางานศิลปะต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น อันเป็นการสะท้อนภาวะสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงในแบบอย่างและวิธีการสร้างสรรค์ศิลปกรรมอันเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญทางสติปัญญาของมนุษย์และเหตุแวดล้อมอื่นๆ วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์จึงเป็นวิชาที่สำคัญวิชาหนึ่งที่ได้กล่าวถึงคุณค่าของศิลปกรรม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น เจตนา นาควัชระ (2524 : 64) กล่าวว่า วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ยังเป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อการเขียนประวัติศาสตร์เพราะนักประวัติศาสตร์ชอบที่จะใช้หลักฐานที่เป็นศิลปกรรมซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ของประเทศได้ และยังมีนักการศึกษาทางด้านศิลปะอีกหลายท่านได้ให้ความสำคัญต่อวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ในฐานะที่เป็นแกนสำหรับวิชาแขนงอื่นๆ เช่น อภัย นาคคง (2513 : 7) กล่าวว่า “วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นแกนสำหรับวิชาแขนงอื่นๆ จำเป็นต้องส่งเสริมให้มีการศึกษากันอย่างจริงจังในสถานบันการศึกษา” ดำรง วงศ์อุปราช (2524 : 13) ได้กล่าวว่า “วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นวิชาที่ศึกษาด้านศิลปะต่างก็ให้ความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือขยายความรู้ ความเข้าใจ และชัดเจนต่อการศึกษาศิลปะแขนงอื่นๆ” เปรื่อง กิจรัตน์ (2528 : 3) ยังกล่าวอีกว่า “วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นวิชาพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความรู้ทางศิลปะในระบบการศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ได้บรรจุลงในหมวดวิชาศิลปะศึกษาระดับมัธยมศึกษาสาขาศิลปกรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมตัวไปสู่การศึกษาที่เรียกว่า การศึกษาเฉพาะสาขาในระดับอุดมศึกษา ทั้งสายอาชีพ วิทยาลัย มหาวิทยาลัย จนถึงการศึกษาอกระบบ มิทเลอร์ (Mittler, 1994 : 98) กล่าวว่า มีอยู่สองแนวทางที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาของศิลปะอย่างลึกซึ้ง คือ การศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์และศิลปวิจารณ์ คลาก และจิมเมอร์แมน (Clark and Zimmerman, 1981 : 54) ได้กล่าวถึงองค์ความรู้ทางศิลปะศึกษาโดยเป็นการจัดเนื้อหาวิชาที่สำคัญ 4 วิชา คือ ประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ ศิลปวิจารณ์ และศิลปปฏิบัติ เนื้อหาเหล่านี้เป็นโครงสร้างสำคัญในการจัดประสบการณ์ทางด้านทัศนศิลป์ วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ซึ่งถือว่าเป็นวิชาที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ทางศิลปะแล้วยังเป็นวิชาที่มีประโยชน์มีส่วนช่วยในการปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าในศิลปะ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และยังเป็นการเน้นให้การศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวอีกด้วย

สรุปได้ว่า วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นเนื้อหาวิชาที่มีการศึกษากันกว้างขวางมาก โดยเฉพาะในแวดวงการศึกษาปัจจุบัน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ด้วยเห็นความ

สำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์แต่ละแขนง และมีส่วนช่วยเพิ่มพูนพัฒนาการทางสุนทรียภาพ เสริมความรู้ คุณค่า และรสนิยมให้สูงขึ้น รู้ถึงขั้นความเจริญทางสติปัญญาความคิดและพัฒนาการทางรูปแบบศิลปะแต่ละด้าน สามารถนำเอาความรู้หรือข้อคิดเห็นต่างๆ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ การศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์จะทำให้เราทราบข้อมูลต่างๆว่า ในสังคมมนุษย์มีความก้าวหน้าทางปัญญา ความคิด มากน้อยต่างกันเพียงใด มีสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์อย่างไร หรือมีความเชื่อถือในลัทธิทางศาสนาและขนบธรรมเนียมอย่างไรบ้าง สิ่งต่างๆเหล่านี้เราจะศึกษาหาความรู้ได้จาก โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ โบราณสถาน ศิลปจารึก หรือเครื่องใช้สอยต่างๆ เป็นต้น

วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือในความหมายเดียวกันกับวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะที่เป็นชื่อของวิชาในหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นรายวิชาหนึ่งในวิชาบังคับเลือกวิชาพื้นฐานอาชีพในสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ซึ่งประกอบด้วยรายวิชา ศิลปะนิยม 1 หน่วยการเรียนรู้ ทฤษฎีสี 1 หน่วยการเรียนรู้ ศิลปะประจำชาติ 2.5 หน่วยการเรียนรู้ องค์ประกอบศิลป์ 1.5 หน่วยการเรียนรู้ ประวัติศิลปะ 1 หน่วยการเรียนรู้ การเขียนภาพฉาย 1.5 หน่วยการเรียนรู้ การออกแบบ-เขียนแบบ 2 หน่วยการเรียนรู้ และกายวิภาค 1.5 หน่วยการเรียนรู้ รวม 12 หน่วยการเรียนรู้ ผู้ที่เลือกเรียนวิชาพื้นฐานอาชีพสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมต้องเรียนให้ครบ 12 หน่วยการเรียนรู้ แต่ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ ได้เปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรใหม่จากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 เป็น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โครงสร้างของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ไม่มีวิชาพื้นฐานอาชีพสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม โดยเปลี่ยนวิชาบังคับเลือกจากเดิม 12 หน่วยการเรียนรู้ เป็น 15 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย พละนาฏย 3 หน่วยการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ 6 หน่วยการเรียนรู้ พื้นฐานวิชาอาชีพ 6 หน่วยการเรียนรู้ ถ้าสถานศึกษาใดต้องการจะจัดการศึกษาแตกต่างไปจากหลักสูตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ให้ขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : ก) ดังนั้นถ้าโรงเรียนใดมีความพร้อมสามารถจัดวิชาบังคับเลือกในกลุ่มสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมเป็นวิชาพื้นฐานอาชีพได้ ให้ขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และให้เลือกเรียนจากรายวิชาในสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมนี้ให้ครบ 6 หน่วยการเรียนรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ดังนั้นบางโรงเรียนอาจจะขอเปิดสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมให้ครบ 6 หน่วยการเรียนรู้ โดยไม่เปิดสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนเป็นหลัก

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ไม่ได้เป็นวิชาบังคับ นักเรียนบางกลุ่มก็มีโอกาสได้รับและบางกลุ่มก็ไม่ได้เรียน จึงทำให้นักเรียนขาดความเข้าใจในประวัติศาสตร์ศิลป์

ประกอบกับขาดแหล่งค้นคว้าและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจในวิชานี้เท่าที่ควร ทั้งที่วิชานี้มีความสำคัญยิ่งในเรื่องความเป็นมาของอดีตทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเป็นอยู่ของมนุษย์ ภาษา และศิลปะวัฒนธรรม ดังที่ ซี.พี.ฮิล(C.P.HILL, 2513) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า “วิชาประวัติศาสตร์ คือวิชาที่กล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีตที่อาจมีมูลความจริงหรือไม่มีมูลความจริงทั้งหมดก็ได้ แต่ถ้าวิเคราะห์ให้ถ่องแท้แล้วจะพบว่าวิชาประวัติศาสตร์นั้นโดยแท้จริงแล้ว มีจุดมุ่งหมาย มีประโยชน์ และเป็นวิชาที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาความเป็นคนของเยาวชน ประวัติศาสตร์มีคุณค่าที่ได้อย่างแท้จริงและให้ประโยชน์แก่เด็กแต่ละคนมาก ประวัติศาสตร์ช่วยให้เด็กที่กำลังเติบโตคลายความสงสัยและความอยากรู้อยากเห็นอันเกี่ยวกับผู้อื่นในเรื่องของการดำรงชีวิต บุคลิกลักษณะ การกระทำ การแสดงความคิดเห็นต่างๆ นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์ยังสามารถทำให้มีความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกของมวลมนุษยชนอันได้แก่ ภาษา วรรณคดี ศิลปะ และการดำรงชีวิต เป็นต้น”

เพื่อให้การเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2541) จึงควรให้มีการส่งเสริมให้วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นวิชาบังคับมากกว่าการเป็นวิชาเลือก ทั้งนี้เพราะวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์มีความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องของความเป็นมาในอดีต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความเป็นอยู่ของมนุษย์ ภาษา วรรณคดี ศิลปะ และวัฒนธรรม และยังมีส่วนช่วยเพิ่มพูนให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสุนทรียภาพ เสริมความรู้ เกิดความซาบซึ้ง และเห็นคุณค่า โรงเรียนทุกโรงจึงควรจัดให้มีการเปิดสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ให้เป็นวิชาบังคับในหมวดวิชาศิลปศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในด้านการเรียนการสอน จัดเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งแก่ผู้เรียน ถ้าผู้สอนมีเทคนิคการสอนที่ดี มีความรู้ และประสบการณ์มากก็จะทำให้ผู้เรียนสนใจซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว ครูผู้สอนประวัติศาสตร์ศิลป์ระดับโรงเรียนก็มีได้เป็นผู้เชี่ยวชาญและจบทางสายประวัติศาสตร์มาโดยตรง ประกอบกับตำราเรียนด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ก็มีจำนวนจำกัด จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจในวิชานี้เท่าที่ควร ดังผลงานการวิจัยของ สมเกียรติ เจริญสุข (2535) ซึ่งพบว่า จากความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาศิลปหัตถกรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 9 มีความเห็นในระดับมากที่สุดว่า วิชาประวัติศิลปะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวิชาที่มีประโยชน์น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับวิชาอื่นๆ ที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรณี มณฑารักษ์ (2533) ที่พบว่า นักศึกษามีความเห็นด้วยว่า ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ศิลปกรรมที่มีอยู่ ถ้าทัศนคติเป็นไปตามที่กล่าวไว้เช่นนี้แล้ว ข้อมหมายถึงว่าวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์นั้นยังทำหน้าที่โดยตัวของมันเองไม่สมบูรณ์ และกาญจนา ศรีสวัสดิ์ (2532-2533 : 17) กล่าวว่า ในสภาพความเป็นจริงของยุคปัจจุบันสภาพและบรรยากาศในการเรียนการสอนประวัติ

ศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผู้เรียนยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์และยังมีวิธีการสอนที่น่าเบื่อหน่าย เนื้อหาของวิชาประวัติศาสตร์ที่ซ้ำซากเต็มไปด้วย พ.ศ. เป็นเรื่องที่ท่องจำแทบทั้งสิ้น นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันก็ไม่ได้ นอกจากท่องจำเพื่อนำไปสอบให้ได้คะแนนดี ๆ สุคนธ์ ภูริเวทย์ (อ้างถึงในกาญจนา ศรีสวัสดิ์, 2532-2533 : 17) ได้กล่าวว่า จุดใหญ่ที่ทำให้เกิดปัญหานี้อยู่ที่วิธีการสอนที่น่าเบื่อหน่าย และเนื้อหาประวัติศาสตร์ที่ซ้ำซาก สาเหตุปัญหาค้นต่างๆ พอสรุปได้ดังนี้คือ ปัญหาที่เกิดจากการสอน วิธีการสอนที่ไม่มีการปรับปรุง ความล้าสมัยไม่แน่ใจของผู้สอนที่ไม่กล้าทิ้งวิธีการสอนแบบเก่ามาสู่วิธีการแบบใหม่ๆ โดยเฉพาะการสอนในประเทศที่กำลังพัฒนาที่ไม่สามารถติดตามการพัฒนาและเทคนิควิทยาการต่างๆ ของประเทศที่พัฒนาแล้วได้ทัน และจากรายงานการสำรวจ “สถานภาพการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ : รายงานการสำรวจเบื้องต้นจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ พ.ศ. 2515-2534” โดย ฉลอง สุนทรวาณิชย์ (2535 : 2) ได้กล่าวสรุป ในงานค้นคว้าวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งในระดับมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต ในสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับประวัติศาสตร์ หรือมีเนื้อหาเป็นประวัติศาสตร์ ไว้ว่า “การศึกษาทางศึกษาด้านประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาที่จำต้องอาศัยข้อมูลหรือข้อสนเทศที่ทันสมัย กว้างขวาง สมบูรณ์แม่นยำ และสังคมสมัยใหม่เป็นสังคมเทคโนโลยีข้อสนเทศมีความก้าวหน้ามากนั้น การศึกษาด้านประวัติศาสตร์ในประเทศไทยในปัจจุบัน กลับยังไม่ปรากฏโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพที่สามารถบริการข้อสนเทศที่จำเป็นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทันท่วงที” จากเหตุผลเหล่านี้ จึงทำให้การสอนประวัติศาสตร์ที่น่าเบื่อหน่ายผู้เรียนส่วนมากไม่ค่อยเต็มใจศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้ กาญจนา ศรีสวัสดิ์ (2532-2533 : 17) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า เพื่อให้การสอนรายวิชาดังกล่าวน่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย ผู้เรียนเรียนด้วยความตั้งใจ ได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีอันจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้ ครูควรใช้เทคนิควิธีการสอน และอุปกรณ์ต่างๆ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันและการเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป และการสอนประวัติศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้สอนควรยึดหลักการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดและคิดให้เป็น รู้จักวิเคราะห์สรุปเหตุผลสะท้อนของเหตุการณ์และเรื่องราว ตลอดจนรู้จักเปรียบเทียบสังเคราะห์และประเมินค่าข้อเท็จจริงในทางประวัติศาสตร์ทั้งในชั้นเบื้องต้นและสูงกว่านั้น รวมทั้งรู้จักวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และรักที่จะใช้ด้วย นั้นหมายถึงการสอนประวัติศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ และ อมรวิชัย นาคทรพรพ (2539 : 121) ได้กล่าวถึงการสอนของครูไว้ว่า “สิ่งที่เป็นบทบาทอันท้าทายของครูในอนาคต คือการสอน หากสิ่งที่เป็นบทบาทสำคัญอันใหม่ของครูคือการสอนวิธีหาความรู้ในโลกแห่งความรู้อันมากมายเหลือคณานับที่ครูไหนก็ไม่อาจตามไปสอนได้หมด และนับวันก็ยิ่งเกิดความรู้ใหม่ๆ เบ่งบานออกไปไม่สิ้นสุด ครูจึงต้องเป็นผู้ให้เครื่องมือหาความรู้ และเป็นผู้กระตุ้นและจุดไฟแห่งความใฝ่รู้ให้กับเด็ก เพื่อ

เป็นที่พึงในยามอับจนปัญญาสามารถใช้เครื่องมือนี้เปิดทางสว่างไขปัญหาให้ตนเองไปได้” ดังนั้นจึงย่อมเป็นบทบาทของครูผู้สอนโดยตรง เพราะเหตุว่าครูจะสอนได้คตินั้นอยู่ที่วิธีการสอน ซึ่ง จำเนียร ศิลปวานิช (2538 : 34) กล่าวว่า การสอนที่คตินั้นหมายถึง การจัดสภาพการณ์ สถานการณ์ หรือกิจกรรมอย่างมีจุดหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์อันจะเป็นผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งยังส่งเสริมหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข วิธีสอนจึงถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้ความมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของการศึกษามบรรลุผล ศูนย์พัฒนาหลักสูตร (2539) ได้วางแนวทางในการสอนและได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ในหลักสูตรศิลปศึกษา โดยยึดทฤษฎีของ เบญจามิน บลูม (Bloom, 1969) เป็นหลัก เพื่อให้การสอนมีความสอดคล้องกับสังคมในอนาคตที่ต้องการทั้งด้านความร่วมมือในการทำงาน (Co-operation) และการแข่งขัน(Competition)ในเวลาเดียวกัน จึงได้มีการเพิ่มเติมการจัดการสอนไว้หลายแนวทางด้วยกัน คือ แบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary-based Art Approach) แบบเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) แบบเน้นการแก้ปัญหา (Problem-solving-based Learning) การเรียนรู้แบบสืบสวน (Inquiry-based Learning) การเน้นการสืบค้นข่าวสารข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศ (Information Technology-based Learning) การเรียนการสอนศิลปศึกษาโดยส่งเสริมทักษะกระบวนการ (Process Skill) ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดนิสัยใฝ่รู้รักการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ และการใช้ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีร่วมสมัย เป็นต้น ดังนั้นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ในการสอนก็คือ สื่อการสอน ที่จะช่วยเป็นสื่อกลางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการ

เนื่องจากการสอนเป็นกระบวนการสื่อความหมายระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยมีเจตนาที่จะถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม และทักษะจากครู ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งไปยังผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้รับ จึงจำเป็นต้องอาศัยตัวกลางในรูปแบบต่างๆเป็นพาหนะนำไป ตัวกลางจึงเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมโยงที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง สมบูรณ์ สงวนชาติ (2534 : 43) กล่าวว่า ตัวกลางที่ใช้ในการเรียนการสอนก็คือ สื่อกลางการเรียนการสอนนั่นเอง

เกี่ยวกับสื่อการสอน ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อที่มีต่อการเรียนรู้กันมานานแล้ว ดังที่ ไชยศ เรืองสุวรรณ (2531 : 89) ได้กล่าวถึง ธรอนด์ (Thomdike) ซึ่งได้เคยอภิปรายเกี่ยวกับการนำแผ่นเสียงและรูปภาพต่างๆมาใช้ประกอบการสอนแบบบรรยาย แมคลูฮานและไฟเออร์ (McLuhan and Fiore, 1967) มองไกลไปยิ่งกว่านั้น กล่าวคือ เขากล่าวว่า สื่อคือสาร(Medium is the

Message) ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าโลกในยุคสารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสารนี้ สื่อมีอิทธิพลทั้งตัวเรา และสังคมอย่างไม่อาจปฏิเสธได้

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2531 : 90) ยังได้กล่าวอีกว่า สื่อแต่ละชนิดสามารถใช้ได้คืออย่างทัดเทียมกัน แต่อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติจริงผลการใช้สื่อแต่ละชนิดมีความแตกต่างกันอยู่แล้ว เช่น ความแตกต่างด้านช่องทางการสื่อสารรูปร่างลักษณะ(กายภาพ) ราคา ความสะดวกในการใช้ และผลในด้านกำลังใจผู้เรียน เป็นต้น แคมป์(Kemp, 1985 : 133-134) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จด้วยการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะสื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรมทั้งหลายบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปัจจุบัน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีความต้องการสื่อทางเทคโนโลยีทางการศึกษามากขึ้น จากรายงานผลการวิจัยของ สมหญิง เจริญจิตรกรรม (2536) พบว่า โรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่มีความต้องการสื่อการสอนที่เป็นการผลิตสื่อประเภทสไลด์และรายการโทรทัศน์ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนเอกชนมีความต้องการสื่อการสอนและนำมาใช้มากทุกกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ รูปภาพ สไลด์ เทปเสียง เทปโทรทัศน์ วัสดุที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์และต้องการใช้สื่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนความต้องการสื่อการสอนประเภทวัสดุมีความต้องการในระดับมากทุกกลุ่มโรงเรียนคือรายการเทปโทรทัศน์ คู่มือการผลิตและใช้สื่อการสอน สไลด์ แผ่นภาพโปร่งแสง วัสดุสำหรับผลิตสื่อด้วยตนเอง และทุกกลุ่มโรงเรียนมีความต้องการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ในระดับมาก คือ วิทยุ เครื่องบันทึก เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องวีดิโอเทป ความต้องการจัดกิจกรรมนิทรรศการและการศึกษานอกสถานที่ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความต้องการมีความรู้และมีความต้องการใช้แนวกรรมการศึกษาในระดับมาก ได้แก่ โทรทัศน์เพื่อการศึกษาและเพื่อการสอน การสอนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ความต้องการรับบริการจากหน่วยงานอื่น เทปเสียง สไลด์ ประกอบเสียง การอบรมเทคโนโลยีและแนวกรรมการศึกษา

จะเห็นได้ว่า สื่อการสอนมีความสำคัญต่อกระบวนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความต้องการนำสื่อการสอนที่เป็นสื่อทางเทคโนโลยีทางการศึกษาในระดับมาก ทั้งนี้รวมไปถึงวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่เป็นการสอนเนื้อหาประกอบภาพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์การสอนที่สามารถเสนอแนวคิดได้โน้มน้าวกว้าง ให้เนื้อหาและภาพที่ชัดเจนเพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ดังที่ วิรุณ ตั้งเจริญ (2539 : 162) ได้กล่าวว่า เมื่อการบรรยาย การอธิบาย และการเล่าเรื่องราวเป็นไปแต่เพียงภาษาพูดหรือภาษาเขียน แม้ภาษาพูดหรือ

ภาษาเขียนจะเป็นสื่อความหมายที่ดีได้ทั้งหมด แต่หลายแง่หลายมุมภาษาพูดและภาษาเขียนนั้นก็ไม่สามารถสร้างสื่อความหมายที่ดีได้ทั้งหมด ตัวอย่างประกอบและสื่อที่สร้างความเข้าใจอื่นๆเช่น ภาพ ของจริง ตัวอย่าง เหตุการณ์ จะช่วยทำให้การอ้างถึงเห็นจริงเห็นจังหรือเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนการสอนที่สรุปเหตุการณ์จากอดีตนับพันนับหมื่นปีมากล่าวไว้พยายามปั้นสิ่งที่ไม่มีตัวตนให้มีตัวตนขึ้น วิชาการต่างๆในโรงเรียนจึงไม่อาจจะบรรลุเป้าหมายทางการเรียนรู้อะไรหรือการอธิบายนั้น สื่อการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอน

จากความสำคัญดังกล่าว เพื่อเป็นการปลุกฝังให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่า เกิดความรู้ ความเข้าใจในวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะแต่ละแขนง และยังมีส่วนช่วยเพิ่มพูนพัฒนาการทางสุนทรียภาพ เสริมความรู้ คุณค่า และรสนิยมให้สูงขึ้น ในการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะจะทำให้ผู้เรียนทราบข้อมูลต่างๆในสังคมมนุษย์ว่ามีความก้าวหน้าทางปัญญา ความคิด มากน้อยเพียงใด สิ่งต่างๆเหล่านี้จะเกิดกับผู้เรียนได้ขึ้นอยู่กับวิธีสอนเป็นประการสำคัญ ซึ่งในปัจจุบันได้พบว่าผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญและเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ จุดใหญ่ที่ทำให้เกิดปัญหานี้อยู่ที่วิธีสอนของผู้สอนที่น่าเบื่อหน่าย วิธีสอนที่ไม่มีการปรับปรุง ผู้สอนไม่กล้าทิ้งวิธีการสอนแบบเก่ามาสู่วิธีการใหม่ๆ ประกอบกับขาดแหล่งค้นคว้าและอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย จึงทำให้ผู้เรียนไม่สนใจวิชานี้เท่าที่ควร จากเหตุผลดังกล่าว และจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะมีประสิทธิภาพและเป็นที่น่าสนใจ และทันต่อสภาพทางสังคมสมัยใหม่ที่เป็นสังคมทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การศึกษาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งในด้านวิธีสอนและการใช้สื่อการสอนจะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะและผู้ที่เกี่ยวข้องของสามารถนำไปปรับปรุงด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นและสัมฤทธิ์ผลตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในด้านวิธีสอนและการใช้สื่อการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ที่เปิดสอนในสาขาวิชา ศิลปหัตถกรรมตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และใช้เป็นวิชาเลือกเสรีในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2. การกำหนดกลุ่มประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

2.1 อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ ที่มีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี สอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (มีนักเรียน 2,500 และมากกว่า) ของในแต่ละจังหวัดที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง มีทั้งหมด 159 โรงเรียน ทำการสุ่มจากโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัดโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างประชากร 85 โรงเรียน ส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวน 115 โรงเรียน ทำการสุ่มจากโรงเรียนในแต่ละโรงเรียนโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนตัวอย่างประชากร 20 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้ทั้งสิ้นจำนวน 105 โรงเรียน อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ในแต่ละโรงเรียนถือเป็นตัวแทนของโรงเรียนในการตอบแบบสอบถาม ได้จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 105 คน

2.2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ ที่มีประสบการณ์ทางการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน

2.3 ผู้ผลิตสื่อ ผลิตสื่อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ที่ได้รับการเผยแพร่มาแล้ว จำนวน 8 คน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถามความคิดเห็นและสัมภาษณ์ถือว่าเป็นคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

2. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง วิชาที่มีความหมายเดียวกันกับวิชาประวัติศาสตร์ที่เป็นวิชาบังคับเลือกในสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ที่บรรจุไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
2. วิธีการสอน หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่ครูนำมาใช้สอนนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพในด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ
3. สื่อการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัสดุสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติ หรือที่มนุษย์สร้างขึ้นมา รวมทั้งวิธีการและกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ
4. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่พิเศษ(มีนักเรียน 2,500 คน และมากกว่า) ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย และเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด และในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีการวิจัย เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

- 1.1 อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ จำนวน 105 คน
- 1.2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ จำนวน 7 คน
- 1.3 ผู้ผลิตสื่อ จำนวน 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับวิธีสอนและการใช้สื่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ศิลป์ จำนวน 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.สันติ เล็กสุขุม รองศาสตราจารย์ กำจร สุนพงษ์ศรี และ

อาจารย์วัชรินทร์ ฐิติอติษฐ์ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาแก้ไขความเหมาะสม แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ศิลป์และนักวิชาการทางศิลปศึกษา จำนวน 5 ท่าน (ตามรายชื่อในภาคผนวก) ตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อดูความครอบคลุมของข้อคำถาม ความตรงและความสอดคล้องของเนื้อหา รับแบบสอบถามมาปรับปรุงและแก้ไขภายใต้การแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามไปทดลองใช้(try-out) กับหัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) แล้วนำมาแก้ไขข้อความที่เข้าใจยาก ใช้ภาษาไม่ชัดเจนให้ความเหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเรียบร้อยอีกครั้ง นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรจริง โดยผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ทางไปรษณีย์พร้อมแบบซองเปล่าติดแสตมป์ส่งกลับมายังผู้วิจัย และนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์และผู้ผลิตสื่อไปให้และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อให้ผู้สอนทัศนศิลป์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเทคนิควิธีการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารโรงเรียน ส่งเสริมให้มีการสอน วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ โดยใช้เทคโนโลยีในการสอนแบบใหม่ๆ ที่ทันสมัยและสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ในการที่จะหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้มีการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป
4. เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยที่ต่อเนื่องต่อไป